

VILÁGGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR NÉPLAPJA

19. SZÁM

A szovjet—magyar fegyverszünet megkötése után

Négy hónappal a szovjet—román fegyverszünet után megkötötték végre a szovjet—magyar fegyverszünetet is. Az Erdély sorsában oly különleges szerepet játszó két ország, Románia és Magyarország, közös arcvonalra került a hitleri Németország ellen folyó egyetemes emberi szabadságharcban s a győzedelmes előretörő Vörös Hadsereg mögött minden felszabadult népi energiájával nekilát-hat a gazdaság és társadalom új-építéséhez. A fasiszmus megsemmisítése e két ország számára évszázados gyarmati elmaradottságból való felemelkedési tesz lehetővé s minél őszintébb és alaposabb e két ország demokratizálódása, annál hamarabb válik lehetővé a Nicolae Balcescu történelmi álma a dunavölgyi népek testvériszövetkezősége.

A szovjet—magyar fegyverszünet híre Erdélyben már csak azért is megnyugvást kelt, mert lényegesen enyhíti a felelőtlen elemek részéről mindig szívesen felkötött és kiélezett nemzeti elientéteket. Az az anti fasiszta folyamat, mely már az ideiglenes magyar nemzeti kormány debreceni megalakulásában, majd a Németországnak küldött magyar hadüzenetben is megnyilvánult, immár nemzetközi viszonylatban is érvényre jutott s így semmiféle módja-üregye sem lehet többé a román reakciónak arra, hogy a demokratikus román irányzatokkal ellentétben a magyarságot egészében fasisztának, németbarátnak rágalmozza s ezen az alapon élete és vagyona ellen merényletekre uszítson. Magyarország nem ellenség többé, hanem szövetséges, a magyar színek nem „fasiszta színek” többé, hanem egy függetlenségéért a közös ellenség ellen sikrázó nemzet szabadságszínei s a magyar nép, éljen akárhol, a fasiszmus megsemmisítésében és a demokrácia felépítésében egyenlő jogon vehet részt a román néppel.

Csapást mér azonban az új fegyverszüneti egyezmény az erdélyi tényekkel számolni nem tudó és nem akaró magyar sovinsztákra is. Magyarország külügyminisztere és honvédelmi minisztere a debreceni kormány nevében olyan feltételeket fogadott el és hitelesített aláírásával Moszkvában, amelyek értelmében semmivé lesznek az Erdélyt kettészakító bécsi döntés. Mindazok, akik lelkükben egy Nagymagyarország uralmi vágykepevet nem voltak idáig hajlandók a román-magyar együttműködést mindenben elősegíteni az újra egyesített Erdély földrajzi és népügyi, gazdasági és társadalmi, történelmi és politikai szükségleteinek elemi parancsa szerint, most hopen maradnak titkos számításaiknál, passzív rezisztenciájukkal és szabotázsra biztató süttőgásaikkal. Északkeletre nyilvánvalóan csak a szovjet—román fegyverszüneti szerződés vonatkozik, amely Erdélyt vagy annak legnagyobb részét a bécsi szerződésben förléno jóváhagyással feltételezte. Romániának adta vissza

Íme, Magyarország, Románia és a Szovjetunió viszonylatának alakulása igazat ad azoknak a józanul ítélő, őszintén erdélyi magyar demokratáknak, akik a német megszállás alól való felszabadulás első percétől kezdve Észak- és Dél-Erdély természetesen egyesítésének legnagyobb akadályát a román reakciós körök Er-

dély-ellenes magatartásában látták és a román demokrácia irányzatokkal való harcosszövetkezésben jelölték ki az erdélyi magyar nép felemelkedésének útját. A romániai Magyar Népi Szövetség brassói kezdeményezői történelmi felelősségük teljes tudatában csatlakoztak a Kommunista Romániai Pártja és a Romániai Szociáldemokrata Párt munkásegyesítség-irontja részéről előterjesztett alaptervezetthez, s az elsők közt voltak a romániai Országos Demokrata Arcvonal megteremtésében. A brassói példa azóta Nagyváradtól Sepsiszentgyörgyig és Máramarosszigetig egész Északkelet-Erdély demokráta magyarságában követőre talált s ennek az előrelátó politikának köszönhető az erdélyi magyarság, hogy nem most, a szovjet—magyar fegyverszünet megkötése után, kell kopogtatnia bebocsátásért a demokratikus Romániában demokra-

tikus Erdélyért küzdő Országos Demokrata Arcvonalnál, hanem annak már régi, bensőséges része.

Az új, demokratikus Magyarország mai közigazgatási és honvédelmi adottságai közt tisztá nemzeti állam, melynek a nemzetiségi kérdés érzéka-boga helyett egyedül a szociális kérdés megoldására lehet egyesíteni minden erejét. Amit minden, népéhez ragaszkodó magyar ember századok óta szegyel, a magyar feudalizmus, most végső maradványaiban is megsemmisülhet, s hárommillió kolosus végre hozzájuthat ahhoz a földhöz, amelyet ősei teitk verejtékes munkájukkal termő magyar földde. Ezt a nemzeti büszkeséget senki sem veheti el tőlünk: lelkes örömmel figyeljük magyarországi véreink nagy társadalmi ébredését a német maszlag és az uri mákony halálos bódulatából.

A mi erdélyi magyar feladataink azonban mások. Elválaszthatatlan testvériségben a román néppel nemcsak a társadalmi kérdések demokratikus megoldására törekszünk, hanem utat törünk a fasiszta uszítások

következőben olyannyira végzetessé vált nemzetiségi kérdés igazságos megoldása felé is. Közreműködésünk a romániai Országos Demokrata Arcvonalban s egyáltalában mindez, amit a Vörös Hadsereg északkelet-Erdélyi katonai közigazgatásának oltalma alatt román demokráta szövetségseinkkel a népek jogegyenlősége érdekében megvalósítunk, tulajdonképpen meghaladja jelentőségében Erdélyt s meghaladja egész Romániát, lehetőséget nyitván a dunavölgyi népek maradéktalan, egymásratalálásának.

Mindkét fegyverszüneti szerződés azonos abban, hogy a szerződést aláíró legyőzött országot felemeli abból a balsorsból, melybe a fasiszmus taszította s lehetővé teszi számára minden népi energiájának szabad kifejtését. Ha Magyarország a maga szerződését s mi a szovjet—román szerződési becsületesen betartjuk, nemcsak a fasiszmus végső megsemmisítését segítjük elő, hanem népeink boldogulásának is megvetjük alapját.

Balogh Edgár

KELETPOROSZORSZÁGBAN

MEGTÖRT A NÉMET ELLENÁLLÁS

Sziléziában a szovjet csapatok hatvan kilométeres szélességben elérték az Oderát

MOSZKVA, január 24. A szovjet tudósító iroda a következőkben foglalja össze a január 23-ai folyamán lefolyt harcokat:

A 3. lehérorosz arcvonal csapatai megtörték a németek ellenállását Keletporoszországban, átkeltek a Pregel- és a Deime-folyón, majd elfoglalták a Königsbergtől 50 kilométerre lévő Labiau városát a Kurisches Haff tengeröböl mentén. A Wehlaut a Pregel-folyó mentén. A németek itt több mint 3000 katonát veszítettek.

Insterburgtól délre a szovjet csapatok elfoglalták Darkenau és Treuburg városokat, melyeket a németek erődde alakítottak át. Birtokbaveitek ezen kívül több mint 700 más helységet, köztük hat vasútállomást.

Augustowtól délre és délkeletre a szovjet csapatok átkeltek az Augustow-csatornán és a Bobr-folyón és elfoglalták Grjewot, Rajgródot, Wizna több mint 350 más helységgel együtt.

A 2. lehérorosz arcvonal csapatai tovább törtek előre Keletporoszország belseje felé a számos erdőségből és több álló terepen, mely

vasbeton-bunkerekkel van megerősítve és 25 kilométernyi tért nyertek. Január 23-án elfoglalták Willenberg, Ortelsburg és Freistadt városokat, valamint Mohrunget, mely csupán 25 kilométerre van a Keleti tengertől. A szovjet csapatok ezen a vidéken több mint 600 más helységet foglaltak meg el.

Ugyanennek az arcvonalnak a csapatai egyidejűleg lengyel területen elfoglalták Grodnica és Lipno városokat több mint 450 más helységgel együtt. A foglyok közt szerepel Wassermann német altábornagy is.

Az 1. lehérorosz arcvonal csapatai nagy átkaroló és arcfamaddással birtokbaveitek Bromberg (Bydgoszcz) városát, mely igen fontos közlekedési csomópont. A közbeeső területen a németeknek sehol sem sikerült átmeneti állást kiépíteni. Január 23-án ezek a csapatok elfoglalták még Pakosz, Streino, Konin, Turek, Blaszkis és Slupca városokat, valamint több mint 600 más helységet. Két német hadosztályt vertek szét ezen a területen és több mint 1000 foglyot ejtettek.

Az 1. ukrjai arcvonal csapatai Német-Sziléziában elfoglalták Bernstadt, Karlsmarkt és Bischofstal városokat és kijutottak 60 kilométer szélességben az Odera folyóhoz. Még több mint 200 más helységet is elfoglaltak német területen, ahol az ellenség az ipari központ védelmére nagy erőket vont össze. A 269. hadosztályt az utóbbi napokban szállították át a nyugati arcvonal déli részéről. Ugyanezen arcvonal csapatai lengyel területen elfoglalták Kempno és Tarnowitz városokat több mint 450 más helységgel együtt.

Krakától délkeletre és délre a szovjet csapatok elfoglalták Stary Soucot és még több mint 80 más helységet.

Budapest területén tovább folyt a bekerített ellenség megsemmisítése. Budán 25 háztömböt foglaltak el a szovjet csapatok. Székesfehérváron a szovjet csapatok kiűrtették, miután meghiusították a németek nagy erővel végrehajtott áttörési kísérletét.

Január 23-án 56 német harcokosi semmisült meg, ebből 38 Székesfehérvár körzetében.

A Pravda üdvözli a szabad Magyarországot

MOSZKVA, január 24. A Pravda keddi vezető cikkében a következőket írja többek közt a magyarországi helyzetről: „A magyar fegyverszünet a Vörös Hadsereg pompás győzelmi sorozatának a következménye. Németország politikai és katonai elgondolásai rombadőltek. A háborúnak ebben a döntő szakaszában Németország teljesen elszigetelődött. Véget ért a hitleri imperializmus bűnös politikája, melynek Magyarország volt egyik bástyája, mert képviselői engedtek minden olyan követelménynek, mely ezt a célt kiszolgáltatta. Ez a politika volt az, mely mint később Hortny és környezete is felismerte — nemzeti katasztrófához vezetett.

Ilyen körülmények között a megkötött egyezmény nagylelkűnek és igazságosnak mondható és Magyarország jogot nyert a szabad és független élethez. A magyar ideiglenes nemzeti kormány elismerte azt, hogy vereséget szenvedett, a szövetséges nemzetek viszont elismerték azt, hogy Magyarország nemcsak megszakított minden kapcsolatot a hitleri Németországgal, hanem hadat is üzent neki. Most a legfőbb cél az, hogy a háború befejeződjék és Magyarország egészen felszabaduljon. Ennek érdekében felelőssége válik az, hogy Magyarország a legaktívabban vegye ki részét a felszabadító törekvésekből.

Az egyezmény most biztosítja az ország függetlenségét és megszabadítja a magyarokat a bűnös politika következményeitől, tehát szilárd alapot biztosít Európának ezen a legfőbb helyén” fejezi be cikkét a Pravda.

HIREK

Elhalasztották az egyetemi rendelet hatálybalépését

KOLOZSVÁR, január 24. A kolozsvári tudományegyetem ügyében hozott rendelettel kapcsolatban hétfőn, január 22-én, a következő átiratot kézbesítették ki az egyetem rektori hivatalának:

A 413-1945. szám alatt 1945 január hó 20-án kiadott rendelet hatálybalépését — műszaki okokból — 14 (tizennégy) nappal elhalasztom, oly értelemben, hogy az említett rendelet 1945 február hó 3-ik napján lép hatályba.

Vasile Pogăceanu,
főispán.

A Központi Tanácsadó Testület elnöksége értesíti tagjait, hogy pénteken megtartja rendes heti közgyűlését. Tekintettel a napirenden lévő fontos kérdésekre, kéri a tagok pontos megjelenését.

A textilellátás biztosítása. A polgármesteri hivatal közli, hogy a városi Közellátási Hivatal textilipari alosztállyal bővült ki. Ennek az osztálynak a felállításával a textiliparban uralkodó zűrzavart fogják megszüntetni. A szabadkereskedelem megmaradása és előnyeinek figyelembevétele mellett ez az osztály bizonyos fokú ellenőrzést gyakorol, hogy a vásárlóközönség és elsősorban a munkásság textilellátása biztosítva legyen. A textilipari alosztály hatáskörébe tartozik a textilgyárak nyersanyagbeszerzésének elősegítése, valamint a Munkások Általános Gazdasági és Ipari Szövetkezete (MAGISz) útján a textil-árueelosztás igazságos biztosítása is.

Az I. loku Iparhatóság 100.253-1945. szám alatt Sámuel Lajosné született Goldstein Ilonka Kolozsvár, Pap-u. 71. alatti lakost, vállalatvezetőül kirendelte Goldstein olajütő és malomhoz. 2791

Ki ítélkezik Hitler és Mussolini fölött? Az angol alsóház ülésén lord Eden egy, a legnagyobb háborús bűnösökkel szembeni eljárásra vonatkozó kérdésre válaszolva kijelentette, hogy az 1943-ban tartott moszkvai konferencia határozata értelmében Hitler és Mussolini fölött az Egyesült Nemzetek különleges bírósága fog ítélkezni.

Meghívó a Szilágyi Eleonora rum- és likörgyár részvénytársaság Kolozsvár, Hosszu-utca 23. szám alatt 1945. évi február hó 3-án délután 4 órakor saját irodájában tartandó rendkívüli közgyűlésére. Napirend: 1. Egy igazgatósági tag választása. 2. Két felügyelőbizottsági tag választása. A szavazati jog csak ugy gyakorolható, ha a részvénytulajdonos részvényeit legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt a „Fides” könyvelési irodánál Király-utca 10. szám alatt leteszi. Kolozsvár, 1945. január 22-én. Az igazgatóság. 2802

Szabadegyetemi előadás. Csütörtökön délután 4 órakor a Diákház zene-termében a szabadegyetemi előadás-sorozat keretében Tavasz Sándor dr. tart előadást „A filozófia az emberiség szellemi életében” címmel.

Nyolc-tíz napra elveszik a Malomárok vizét. Kolozsvár város mérnöki hivatala felhívja a malom-és vízhasználatulajdonosok, malombérlők, továbbá a partmenti telektulajdonosok és gondnokok figyelmét, hogy január 28-tól kezdve 8-10 napra a malomárok vizét elveszik, hogy ezen idő alatt a szükséges javításokat elvégezhessék. Ujabb viz-elvétel csak októberben lesz.

Dr. HARNIK RÓZA fogorvos rendel Bartha Miklósu. 9, 2688

Marosvásárhelyt egyaránt hivatalossá tették a magyar és román nyelvet

Az Országos Demokrata Arcvonal nagyjelentőségű kezdeményezése az erdélyi nyelvkérdés megoldására

MAROSVÁSÁRHELY, január 24. Az Országos Demokrata Arcvonal marosvásárhelyi tanácsa egyetemes erdélyi viszonylatban is nagyjelentőségű határozatot hozott a nyelvkérdésben. A Kommunista Párt javaslatára a tanács kimondotta, hogy Marostorda vármegye és Marosvásárhely területén a hivatalos nyelve magyar és a román. A megyei, városi és községi közigazgatás a többséget alkotó lakosság nyelvén történik, de minden hatóság köteles a területén élő másik nép nyelvén is hivatalosan elfogadni és elintézni a szóbeli vagy írásbeli megkereséseket.

A nagyjelentőségű határozat értelmében Marosvásárhelyen és Marostorda megyében ezentul minden hivatalban két nyelven függesztendő ki a feliratok, mindig a többség nyelvét helyezvén előtérbe. Mindez vonatkozik az utcaelnevezésekre s az üzletek, gyárak és más intézmények felirataira is. Az eddigi magyar, illetve régebben román közigazgatási gyakorlattól eltérően egyaránt hivatalosnak tekintik ezentul a községek és városok magyar és román nevét s a postát és vasutat is kötelezik arra, hogy mind a magyar, mind a román szövegezésű helységnévre szóló és bármely nyelven feladott küldeményt rendeltetési helyére továbbítsa.

Marostorda megye területén az al-

lomások feliratait ezentul két nyelven függesztik ki, mégpedig olyan sorrendben, ahogyan a város, illetve község lakosainak többsége magyar vagy román.

Külön kiemelendő az Országos Demokrata Arcvonal marosvásárhelyi határozatából az a pont, mely szerint minden állami, megyei és községi hivatalba románul és magyarul egyaránt tudó erdélyi származású tisztviselőket állítanak, lehetőleg a nemzetiségek tényleges helyi arányszámainak megfelelően.

A nagyjelentőségű határozat a következő szavakkal végződik: „Tekintse mindenki legelemibb emberi kötelességének, hogy a velünk együttélő másik nép nyelvének szabad használatát és kultúrájának szabad fejlődését ne csak tiszteletben tartsa, de lehetőleg hatékonyan támogassa is. Aki azonban az Erdélyben élő népek anyanyelvének szabad használatát megakadályozná, vagy kulturálékenységükben őket gátolná, a nemzetiségek közötti testvéri békét akadályozná vagy zavarná, s ebben az irányban bármilyen tevékenységet fejtené ki, fasisztának, illetve a fasizmus ügynökének és a népárulójának tekintendő és a legsúlyosabb büntetésben részesül.”

Végül a tanács kimondotta, hogy a hozott határozatok ellen vétők három évi börtönbüntetéssel sújtandók.

JANUAR 28-án vasárnap

délelőtt fél 11 órai kezdettel a Városi Színházban a Szociáldemokrata Párt

Ady-ünnepélyt

rendez. Jegyek a pártülékságban kaphatók, Szabadság-tér 30 szám, első emelet

Kolozs megye területén tavaszra egy talpalatnyi föld sem maradhat bevetetlen

A vármegye mezőgazdasági bizottsága üzemtervet dolgoz ki tavaszra

KOLOZSVÁR, január 24. Farkas Árpád mezőgazdasági főiskolai tanár vezetésével a vármegyei mezőgazdasági bizottság ülést tartott. Az ülésen a Magyar Népi Szövetség részéről Mezei Lajos központi tükár, az EMGE részéről Venczel József dr., a Szakszervezeti Tanács részéről Soó Tamás, a vármegye részéről Csögör Lajos dr. alispán, Tunyogi Csapó Gyula dr. főjegyző és Németh Hugó, a vármegyei gazdasági felügyelőseg vezetője vettek részt.

Az értekezlet megállapította, hogy a vármegye területéből 153.852 katasztrális hold szántóföld s ebből évente 55.000 katasztrális hold kerül őszi vetés alá. Az ősszel bevetendő terület felét a gazdák nem tudták bevetni. Így ezt a bevetetlen maradt területet is tavasszal kell bevetni.

Az értekezlet ezután a vetőmaghiánnyal foglalkozott. A tavaszi vetésekhez még 44.700 métermázsa ve-

tőmag hiányzik. A bizottság azt tanácsolja a gazdáknak, hogy már most igyekezzenek magánuton beszerezni, akár a szomszéd megyékből is, a hiányzó vetőmagot, a beszállítási kötelezettség teljesítése után megmaradt búzát, rozsot, árpát és törökbuzát pedig semmiesetre se adják el, hanem tartalékolják a tavaszi vetésekre. Ha pedig a búzának szánt területet nem tudnak egészen búzával bevetni, akkor árpát vagy törökbuzát kell vetni arra a helyre is. Ez évben olajos magvat is többet kell termelni mint a múlt évben. A bizottság kimondta, hogy a főcél az, hogy ne maradjon egy talpalatnyi föld se bevetetlen.

A vármegyei mezőgazdasági bizottság a jövő héten ismét ülést tart, ahol a megye tavaszi mezőgazdasági üzemtervezetét vitatják meg.

Kolozsvár minden utcájának bizalmija van

Világítás és rendőr kell a külvárosokba is

KOLOZSVÁR, január 24. Hétfőn délután a városháza tanácstermében gyűltek össze először a város utcáinak bizalmi emberei megbeszélésre.

Utcabizalmi — ez az elnevezés nálunk még idegenül cseng, de mindenben fedi a munkakört. Utcabizalmi az, aki az utcájában élő emberek érdekét nézve szót emel a hatóságoknál, ha panasz vagy hiány merül fel valamiben, ha nem kielégítő a közvilágítás, ha a köztisztaságban zavarok vannak és ha az utcájában élő emberek valamelyike szükségben van, vagy azonnali gyors segítségre szorul. Az utcabizalmi összekötő kapcsol a hatóságok és a lakosság között.

Az utcabizalmi kötelességei is vannak. O felelős azért, ami az utcájában történik. Neki kötelessége első sorban, hogy az új idők szellemét ápolja és a békétlenséget szitók ellen eljárjon. Tudnia kell, kik laknak az utcában, melyik házban hány család és mivel foglalkoznak? Ki költözik új lakó az utcába, s van-e erre szabályos engedélye?

Az utca lakói nemcsak megválasztják, de kötelesek is meghallgatni az utcabizalmi s eljárni annak utasításai szerint.

Már az első összejövetelen panaszok kerültek nyilvánosságra és a hatóságok rövidesen intézkednek is, hogy ezek megszűnjenek. Ilyen panasz a külvárosok elégtelen világítása. Ezenkívül hiányzanak néprendőrök a külvárosokból. Nevelést is kérnek a külvárosok. Beszámoló hangzott el a rémhírtérjesztésről is. A gyűlésen elhatározták, hogy az utcabizalmiak végigjárják utcáikat és felszólítják a lakosokat arra, hogy felesleges lakás-felszerelési tárgyaikat gyűjtsék össze a szovjet katonák részére berendezendő lakások céljaira. Ezzel a lakosság hozzá járul ahhoz, hogy azokat, akik a mi szabadságunkért harcolnak, rendszeren el tudjuk látni és siettetjük a háború befejeződését.

A gyűlés a legnagyobb egyetértésben ért véget. Az utcabizalmiak ezután hetenként a kerületi közigazgatáson gyűlnek össze és havonta egyszer a városházán tartanak beszámoló munkájukról.

FELHÍVÁSOK

Felhívás a kolozsvári sütőiparosokhoz! Az 1945 január 16-án hozott határozat értelmében a kenyér legmagasabb eladási ára 3 pengő. A zsemlye 4 és 4,5 dlkg-os eladási ára 40 fillér. A fentieket figyelembe véve, kérjük a kolozsvári sütőiparosokat, hogy ehhez az árakhoz tartsák magukat. Kolozsvár és Vidéke Ipartestület Sütőipari Szakosztálya. 2795

A Demokrata Zsidó Népközösség felhívja mindazokat — segélyezés érdekében —, akiknél távollévő vagy deportált zsidó szülők gyermekei vannak elhelyezve, hogy a Népközösség irodájában (Mikes Kelemen u. 16. sz.) ezt bejelentésk.

Háztulajdonosok figyelmébe! A Vízművek igazgatósága felhívja a háztulajdonosok, gondnokok és megbízottak figyelmét, hogy a járdák takarítása alkalmával az utcai vízfolyók hóval vagy szeméttel való befödése szigorúan tilos. Az ez ellen vétők a törvényes következményeket kell viselniük.

A Víz-és villanyszerelő szakosztálya 27-én, szombaton 3 órakor az Ipartestület termében taggyűlést tart, kérjük a tagok pontos megjelenését.

Kereskedők Egyesülete Kolozsvár, felhívja a fűszerkereskedők és ezen szakmabeli érdekeltek figyelmét, hogy 1. hó 2-án, pénteken d. u. 1 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara tanácstermében alakuló gyűlést tart. Kérünk pontos megjelenést.

Más, mint a többi!
HA JÓT ÉS FINOMAT AKAR ENNI,
térjen be PALIHOZ
ahol mindenfajta hideg különlegességet megtalál. EGESZ NAP MELEG HAZIKONYHA, rostonsülték. Hetenkint háromszor vargabéles. — Győződjön meg és ügyeljen a címre:
MALOM-UTCA 18 SZ. Színház után vacsora

